O’SMIRLIK DAVRIDAGI BOLALARNING TARBIYASIDA KO’PGINA OTA-ONALARNING TAJRIBALARINING YETISHMOVCHILIGI

Daribaev Atabay Baxit o'g'li

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq Davlat Universiteti

Pedagogika psixologiya kafedrasi Amaliy psixologiya yo'nalishi 2-kurs talabasi.

Mambetiyarova Venera Reyimbaevna

Ilmiy rahbar.

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq Davlat Universiteti

Pedagogika psixologiya kafedrasi o’qituvchisi.

https://doi.org/10.5281/zenodo.14610714

Annotatsiya. *Ushbu maqolada o’smirlik davridagi yoshlarning tarbiyasidagi ko’pgina ota-onalarning tajriybasining kamligi va farzant tarbiyasidagi yo’l qo'yayotgan kamchiliklari haqida bo'ladi.*

Kalt so'zlar: *o‘smir, inqiroz, tajriyba, tarbiya, psixologiya.*

THE LACK OF EXPERIENCE OF MANY PARENTS IN RAISING CHILDREN DURING ADOLESCENCE

Abstract. *This article discusses the lack of experience of many parents in raising adolescents and the shortcomings they make in raising their children.*

Keywords: *adolescent, crisis, experience, upbringing, psychology*

ОТСУТСТВИЕ ОПЫТА У МНОГИХ РОДИТЕЛЕЙ В ВОСПИТАНИИ ДЕТЕЙ ПОДРОСТКОВОГО ВОЗРАСТА.

Абстрактный. *В данной статье пойдет речь об отсутствии у многих родителей опыта в воспитании подростков и о недостатках, которые они допускают в воспитании своих детей.*

Ключевые слова: *образование, кризис, опыт, образование, психология.*

O‘smirlik - bolalikdan kattalikka o‘tish davri bo‘lib, fiziologik va psixologik jihatdan
o‘zigaxosxu

Chunki, bu yoshdagi o'smirlarning xatti-harakatida muqobil, yangi sharoitlarda o'z o'rnini topa olmaganligidan psixik portlash hollari ham kuzatiladi. Shu sababdan ko’pgina ota-onalar farzandlaridagi bu o’zgarishlarni tushunmaslik holatlari kuzatilmoqda. Buning natijasida ota-ona va farzandlar o’rtasida nizolar kelib chiqmoqda. Masalan bolalardagi shu davrga xos bo'lgan

agressivlik ko'p kuzatladi lekin uni ota-onalar bolalarning yosh davridagi xususiyat deb bilmay ularni tarbiyalash uni to'g'irlashga harakat qiladi va bolaga ko'p narsalarni taqidlab boshlaydilar.

Bu esa bolalarda bir nechta salbiy oqibatlarga olib keladi.

L. S. Vigotskiy 13 yoshni inqirozni sindiradigan nuqtasi deb atagan. Inqirozdan keyingi davrlar (14-15 yosh) ota-onalar va o'qituvchilar tomonidan subyektiv yanada qiyinroq deb ataladigan yangi psixologik tuzilmalar shakllanadi.[2] Inqirozning kechishi kattalarning o'sayotgan boladagi o'zgarishlari sezuvchanligiga, tarbiya taktikasini mohirona o'zgartirishiga, o'smirning yangi ehtiyojlari, yangi qobiliyatlariga bog'liq ravishda munosabatlari o'zgartirishiga bog'liq.

Lekin ko'pgina ota-onalarimizda farzand tarbiyasida tajriyba kamligi tufayli ularni tushinmaydilar. Ularning xatti harakatlarini yosh davridagi o'zgarishlar deb bilmay ularni "o'g'lim qaysar bo'lib qolgan", "qizim o'z boshimcha bo'lib ketyapti" deb ularga nisbatan qattiqqo'llik qiladilar. Ularga ko'p narsalarda cheklov qo'yib tashlaydilar. Bu esa o'smirlik davrini boshdan kechiriyotgan bola uchun har xili tushunarsiz savollar keltirib shiqaradi. Sababi bu davr bolalikdan kattalikka o'tish davri bo'lganligi hamda bolalar o'zlarini katta insonlarday sezishlari, ular ham mas'ulyatli ishlarni bajarishni xohlashlari sababli ota-onalarning ularga katta insonlardek momila qilishlarini xohlaydilar.

Hozirgi globallashuv davrimizda o'sib kelayotgan bollarimizning keyingi kelajagini o'ylagan holda farzandlarimizda bo'layotgan o'zgarishlar haqida mutaxasislar bilan maslahatlashib, yo'l-yo'riq olgan holda ish tutsak biz oylaymiz-kiy kelajagimiz bo'lgan farzandlarimiz har tomonlama sog'lom bo'lib voyaga yetishadi.

REFERENECES

1. Z. T. Nishanova Taraqqiyot psixologiyasi va differensial psixologiya /darslik/. Toshkent:
2. «Innovatsiya-Ziyo", 2020, 418 bet.
3. https://strategy.uz/index.php?news=615⟨=uz
4. Sipatdinov, Arman Maturazova, Zulfiya The composition of psychology as an
5. independent science and directions of psychology in the period of open crisis // Modern
6. Science And Research, 3(2), 1226-1236, ISSN: 2181-3906, 2024.
7. Daribaev A., Sagindikova N. HISTORY OF PSYCHOLOGY //Modern Science and
8. Research.2024. T. 3. №. 1. C. 1162-1166.
9. Venera M. Socio-Psychological Features of Relationships of Children and Their Parents
10. //American Journal of Social and Humanitarian Research. 2022. T. 3. №. 8. C. 151- 152.
11. Seitjanova K. The Skill of a Conductor is the Ability to Express a Performance //Miasto Przyszłości. – 2022. – T. 27. – C. 177-178.

12. Seitjanova K. MUSIQIY ASARLAR TAHLILI FANINING ASOSIY MAQSAD VA VAZIFALARI //Gospodarka i Innowacje. – 2022. – T. 24. – C. 41-44.
13. Bekpolatova A., Seitjanova Q. OPERA GENRE, ITS HISTORICAL DEVELOPMENT AND ITS PLACE IN KARAKALPAK COMPOSING COMPOSITION TODAY //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 10. – №. 5. – C. 92-96.
14. Сейтжанова К. и др. Прошлое и настоящее вокальной музыки барокко //Science and Education. – 2021. – T. 2. – №. 4. – C. 580-584.